Wydanie wieczorne.
Nr. 204. Piątek 21 sierpnia 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f., 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy: Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Pospolite ruszenie w Niemczech.
O nowy sojusz bałkański.
Przeciw kłamstwom.

Powołanie pospolitego ruszenia w Niemczech.

Berlin, 21 sierpnia.

W Niemczech ogłoszono **powołanie pospolitego ruszenia.** Wyłączeni od powołania są pospolitacy, którzy nie ukończyli jeszcze 20 lat i ci, którzy nie są jeszcze obowiązani do służby wojskowej, oraz niewyćwiczeni pospolitacy liczący ponad 39 lat. Wyćwiczeni pospolitacy obowiązani do służby wojskowej mają **natychmiast powrócić do Niemiec,** o ile na podstawie zbadania przez upoważnionego do tego lekarza nie będą uznani za niezdolnych do pospolitego ruszenia. Niewyćwiczeni pospolitacy mają natychmiast **zgłosić się w najbliższym konsulacie** i dać się zbadać. Powrót do Niemiec nastąpi po otrzymaniu odpowiedniej wskazówki.

O nowy sojusz bałkański.

Konstantynopol, 21 sierpnia.

Jeden z dzienników **odrzuca** myśl przywrócenia ligi bałkańskiej i powiada, że **Turcya nigdy nie mogłaby wstąpić do takiego sojuszu,** któryby miał na celu utrzymanie traktatu bukaresztańskiego i ideę sojuszu bałkańskiego należy uważać za **poronioną.** Nie moglibyśmy nigdy należeć do sojuszu, w którymby brały udział także **Serbia i Grecya,** ale możliwym i koniecznym jest **sojusz Turcyi, Bułgaryi i Rumunii.**

Pogłoski o śmierci generałów niemieckich.

Berlin, 21 sierpnia.

Biuro Wolffa donosi: Zagraniczne dzienniki doniosły, jakoby generałowie Emmich, Deimling i Marwitz padli, zostali zranieni lub dostali się do niewoli. Wiadomości te są **nieprawdziwe.** Niemieckie dzienniki wywnioskowały z wiadomości podanych o walkach koło Schirmek, że stracono ciężkie działa. Ale **ciężka artylerya nie brała tam wogóle udziału,** tylko kilka batalionów piechoty i załoga forteczna z kilku działami polnemi.

Jak się w Niemczech obchodzą z obcymi.

Berlin, 21 sierpnia.

Biuro Wolffa donosi: „Matin" i inne dzienniki francuskie twierdzą, jakoby poddani państw, które prowadzą z Niemcami wojnę, w Niemczech doznawali nieludzkiego obchodzenia. Zastępujący interesy poddanych francuskich, rosyjskich i belgijskich **ambasador hiszpański** upoważnił wobec tego urząd spraw zagranicznych do ogłoszenia w jego imieniu, że wiadomości te są **zupełnie fałszywe i stanowczo im zaprzecza.** Ambasador hiszpański stwierdza, że **obcy znajdują w Niemczech wszelkie możliwe względy,** a konieczne wojskowe zarządzenia, z powodu których cudzoziemcy ci mogli przejściowo ucierpieć, zostaną **natychmiast, jak tylko to będzie możliwem, wstrzymane.**

Zastrzelenie majora z zasadzki.

Wiedeń, 21 sierpnia.

Jak dzienniki donoszą, padł komendant 8 batalionu pionierów w Klosterneuburgu major Winterhalder, trafiony przez nieprzyjacielską kulę **z zasadzki.**

W Bułgaryi.

Sofia, 21 sierpnia.

Wiadomość zagranicznych dzienników, jakoby rząd bułgarski pozwolił oficerom, którzy bawią w Belgii dla wykształcenia wojskowego, wstąpienia jako ochotnikom do armii belgijskiej, jest **nieprawdziwą** i agencya bułgarska jej stanowczo **zaprzecza.**

Na zarządzenie ministerstwa wojny uznano **port w Burgas jako zamknięty dla ruchu okrętów handlowych.** W porcie Burgas jest dozwolony ruch okrętów handlowych tylko **przez dzień** od wschodu do zachodu słońca i mogą te okręty wpływać względnie wypływać z portu w tym czasie, mając pilota na pokładzie.

Zbrojna neutralność Holandyi.

Haga, 21 sierpnia.

Rząd zażądał dalszych **pięć milionów guldenów** na koszta **mobilizacyi** morskiej milicyi.

Anglicy i Amerykanie.

Monachium, 21 sierpnia.

Pewna ilość żyjących tu **Anglików** przesłała „Czerwonemu krzyżowi" kwotę pieniężną, dołączając do przesyłki pismo stwierdzające, iż dar ten jest **protestem przeciw haniebnej polityce Angli i przeciw zbrodniczej wojnie,** która zniszczyła nadzieje ofiarodawców, że **Niemcy i Anglia będą mogły wspólnie bronić kultury europejskiej przeciw barbarzyństwu azyatyckiemu.**

Frankfurt, 21 sierpnia.

Na zaproszenie przedstawicieli południowo-amerykańskich odbyło się tu zgromadzenie, celem **zwalczania kłamliwych doniesień wojennych zagranicznych biur informacyjnych.** Uchwalono podjąć odpowiednie kroki, celem dostarczania państwom południowo-amerykańskim, oraz Hiszpanii i Portugalii **prawdziwych sprawozdań** o sytuacyi w Europie.

W Paryżu i w Londynie.

Wiedeń, 21 sierpnia.

Pisma tutejsze donoszą **z Paryża:** Od czasu ogłoszenia **stanu oblężenia** kawiarnie i restauracye pozamykane od godz. 8 wieczór. **Ulice opustoszały, mnóstwo sklepów pozamykanych.** Pisma wychodzą **w zmniejszonym formacie.** Opowiadają, że władze tutejsze dla odstraszającego przykładu kazały **rozstrzelać 250 osób,** złapanych na gorącym uczynku podczas **plądrowania** sklepów niemieckich.

Wiedeń, 21 sierpnia.

Przez Berlin otrzymują tutejsze dzienniki następujące wiadomości **z Londynu:**

Londyn robi wrażenie **miasta oblężonego.** Główny urząd pocztowy, urząd telegraficzny i telefoniczny, otoczone są **żelaznymi płotami i drutem kolczastym,** celem zabezpieczenia ich przed bombami. Władze **aresztują codziennie pod zarzutem szpiegostwa po kilkuset Niemców** i to nawet takich, których synowie służą w armii angielskiej. Wielu Niemców **wydalono,** innych zatrzymano jako **jeńców wojennych.** W całem mieście daje się odczuwać **szalona drożyzna,** np. jedno jajko kosztuje 30 halerzy.

Manifestacya w Pradze.

Praga, 21 sierpnia.

Wczoraj odbyły się tu manifestacye patryotyczne. Pochód, niosąc portrety cesarzy Franciszka Józefa i Wilhelma, udał się przed konsulat niemiecki, gdzie odśpiewano „hymn ludów", oraz „Kde domow mój" i wznoszono okrzyki na cześć obu monarchów i zwycięskich armii. Przed pomnikiem Radetzkiego wygłoszono mowy, w których wzywano do popierania „Czerwonego krzyża" i rodzin tych, którzy wyruszyli do boju. Następnie pochód udał się przed namiestnictwo i komendę korpuśną, gdzie po-

nowiły się manifestacye. Wśród śpiewu patryotycznych pieśni udał się tłum przed dyrekcyę policyi, gdzie po ponownem odśpiewaniu „hymnu ludów“ w obu językach zebrani się rozeszli.

Na Bałtyku.

Berlin, 21 sierpnia.

Biuro Wolffa donosi: Morze Bałtyckie jest **wolne.** Kilkakrotne rekognoskowanie naszych sił morskich aż w górę ku zatoce fińskiej wykazało, że na morzu Bałtyckiem **nie widać żadnego statku nieprzyjacielskiego,** więc nie grozi żadne niebezpieczeństwo także na południu od zatoki fińskiej.

Zarządzenia w Turcyi.

Konstantynopol, 21 sierpnia.

Rząd wydał ustawę upoważniającą go do urządzenia służby telegraficznej i telefonicznej **iskrowej.** Ustawa przewiduje **ciężkie kary** dla tych, którzy zaburzyliby tę służbę.

Na **wypadek wojny lub mobilizacyi** wszystkie zagraniczne okręty handlowe i wojenne na wodach otomańskich mają **usunąć aparaty iskrowe,** w przeciwnym razie kapitan danego okrętu traktowany będzie **jako szpieg.**

Naczelny Komitet Narodowy.

Departament wojskowy

komunikuje, że w sprawach wojskowych należy zwracać się po informacye do biura wojskowego sekcyi zachodniej w pałacu Spiskim I. p. od godz. 9—1 i od 3—7.

Departament wojskowy sekcyi zachodniej N. K. N. podzielił się na następujące grupy:

1) biuro prezydyalne z wojskowem biurem prasowem (ul. Poselska 8, II p.);

2) wydział werbunkowo-ewidencyjny (pałac Spiski I i II p.);

3) wydział techniczno-bojowy (ul. Poselska 8, II p.);

4) intendantura (ul. Radziwiłłowska 23);

5) wydział sanitarny (ul. Wolska 15).

Departament wojskowy stworzył instytucyę **powiatowych komisarzy wojskowych** dla 29 powiatów Galicyi zachodniej. Departament wypracował szczegółowe instrukcye co do werbunku, ewidencyi i wyćwiczenia bojowego zgłaszających się ochotników-legionistów i wszedł w porozumienie **z komendą główną oddziałów walczących już w polu.**

Najgłówniejszem zadaniem departamentu wojskowego jest **zwerbować odpowiednią liczbę mężczyzn,** zdolnych do poniesienia trudów bojowych.

Drugiem, równie ważnem zadaniem jest **wyekwipowanie całego Legionu** w mundury zimowe, czapki, pasy rzemienne, buty wojskowe, bieliznę, koce, worki na chleb, sweatery. Ponieważ chodzi o kilkanaście tysięcy sztuk wyekwipowania w bardzo krótkim przeciągu czasu, ma intendantura niezmiernie trudne zadanie do spełnienia i liczy na **czynną, szybką, rozumną pomoc** w tym względzie ze strony całego społeczeństwa. Intendantura dostarcza wzorów wszystkich części wyekwipowania.

Częściowe mobilizacye i koncentracye związków zbrojnych zostały już zarządzone.

Praca departamentu jest w pełnym toku.

Po śmierci papieża.

Wystawienie zwłok.

Rzym. Wczoraj między godz. 5 a 7 po południu przybyli członkowie ciała dyplomatycznego, arystokracyi, kleru i zakonów do Watykanu i udali się do sali tronowej celem oglądania zwłok papieża. Zwłoki spoczywają w szatach pontyfikalnych pod baldachimem tronu. Także dziś przed południem oglądano zwłoki, poczem będą przeniesione w uroczysty sposób do bazyliki św. Piotra. Kardynał podkomorzy opieczętował prywatną bibliotekę papieża.

O chorobie.

Rzym. Lekarz Marchia Fava oświadcza w „Corriere d'Italia“, że bez wątpienia ostatnie wzruszenie spowodowane wojną osłabiły jeszcze bardziej organizm papieża, który byłby mógł może stawić silniejszy opór chorobie, gdyby nie wielki cios moralny. — Lekarz opisuje ostatnie chwile papieża, podnosząc jego spokój w obliczu śmierci, której zbliżenie się przeczuwał.

Przyszłe „conclave“.

Rzym. Ag. Stefani donosi: Minister spraw zagranicznych San Giuliano przesłał wczoraj do zagranicznych zastępców notę z zapewnieniem, że Włochy dają pełną swobodę dla „conclave“ i że kardynałowie, którzy wezmą udział w „conclave“, doznają jak największego uwzględnienia i możliwych ułatwień.

Rzym. Jak „Italie“ donosi, z obecnych 61 kardynałów tylko 21 brało udział w ostatniem „conclave“. Inni zostali zamianowani przez zmarłego papieża.

Siostra papieża.

Rzym. Stan zdrowia siostry zmarłego papieża, Anny, której zdrowie było już nadwyrężone, pogorszył się wskutek skonu brata i jak „Tribuna“ donosi, budzi jej stan obawy.

KRONIKA.

Piątek 21 sierpnia.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu“ wyjdzie jutro o godz. 8 rano.

W sprawie aptek zarządziło namiestnictwo, że apteki mogą być otwierane o godz. 8 rano a zamykane o godz. 8 wieczór, 2) służba nocna ma być urządzona kolejno w połowie aptek, 3) lekarstwa w nocy będą wydawane tylko w nagłych wypadkach i to tylko zapisane w nocy przez lekarza.

Z teatru miejskiego komunikują nam: W sobotę i niedzielę ukaże się poraz pierwszy sensacyjna sztuka w 4 aktach Bernarda Shawa p. t. „Uczeń szatana“. Treść utworu rozgrywa się na tle walki o niepodległości w Ameryce. Główniejsze role odtworzą pp. Bednarzewska, Czaplińska, Regiez, Modzelewska, Bończa, Mielewski, Noskowski, Nowakowski, Stanisławski, Mastalski i cały zespół artystów teatru miejskiego. Ceny miejsc zniżone obecnie o połowę.

Pierwsza konduktorka w tramwaju krakowskim. Na linii tramwaju most—dworzec pełni służbę jedna kobieta jako konduktor, z powodu braku personalu męskiego, powołanego do wojska. Kobieta jest żoną jednego z powołanych; przybrana w czapkę służbową, bluzkę męską, z torbą na ramieniu, pełni służbę zręcznie i ku zadowoleniu publiczności.

Jak się dowiadujemy, dyrekcya tramwaju przyjęła jako konduktorki 15 kobiet, żon powołanych do wojska funkcyonaryuszy. Zaczną one pełnić służbę, gdy szyjące się dla nich mundury będą gotowe. Kobiety te zastąpią używanych dotąd do ruchu robotników warsztatowych.

Wóz z pieniądzmi przewrócił się w ul. Floryańskiej z powodu złamania się koła. Wezwane wojsko otoczyło wóz, aż pieniądze przeładowano do innego wozu.

W ul. Starowiślnej wczoraj wieczór konie u wozu Tobiasa z Lipicy przestraszyły się tramwaju i uniosły. Chłop wypadł z wozu, przyczem tramwaj go uderzył a koń kopnął go. W ciężkim stanie przewieziono Tobiasa do szpitala.

Repertuar teatru miejskiego.
Piątek: „Konfederaci barscy“ i „Noc listopadowa“ (I. akt).

Repertuar teatru ludowego przy ulicy Rajskiej.
Piątek: „Warszawianka“ i „Konfederaci Barscy“.
Sobota: „Warszawianka“ i „Konfederaci Barscy“.

Nowiny lwowskie.

Jeńcy rosyjscy we Lwowie. We Lwowie jest już stu kilkudziesięciu jeńców rosyjskich, w tem dwu oficerów. W najbliższych dniach odstawieni zostaną na Węgry, lub do którejś z zachodnich prowincyi austryackich.

Z kraju.

Moskalofilską czytelnię im. Kaczkowskiego w Grzybowicach pod Lwowem uchwalili członkowie rozwiązać i majątek w kwocie 661 K 61 h darować na Ukraiński Skarb Wojskowy. Kwota ta — wedle „Diła“ — wpłynęła już do Ukraińskiego Skarbu Wojskowego.

Tuzin wojen.

28 lipca: Austro-Węgry wypowiadają wojnę Serbii.

1 sierpnia: Niemcy wypowiadają wojnę Rosyi.

3 sierpnia: Niemcy wypowiadają wojnę Francyi.

4 sierpnia: Niemcy wypowiadają wojnę Belgii.

4 sierpnia: Anglia wypowiada wojnę Niemcom.

5 sierpnia: Austro-Węgry wypowiadają wojnę Rosyi.

5 sierpnia: Czarnogóra wypowiada wojnę Austro-Węgrom.

6 sierpnia: Serbia wypowiada wojnę Niemcom.

11 sierpnia: Czarnogóra wypowiada wojnę Niemcom.

13 sierpnia: Francya wypowiada wojnę Austro-Węgrom.

13 sierpnia: Anglia wypowiada wojnę Austro-Węgrom.

19 sierpnia: Ultimatum Japonii do Niemiec.

W stanie wojny znajdują się państwa liczące mieszkańców:

Austro-Węgry	z	51·4 milionami
Niemcy	z	66·8 „
Rosya	z	167·0 „
Anglia	z	423·0 „
Francya	z	39·6 „
Belgia	z	7·4 „
Serbia	z	4·5 „
Czarnogóra	z	0·3 „

Razem **760 milionów!**

Jeżeli uwzględnimy kolonie, rozszerzyła się wojna na wszystkie części świata i rozegra się tak w Europie, jak w Ameryce, Azyi, Afryce i Australii. W stanie wojennym znajduje się 760 milionów ludzi, z czego na **samą Europę przypada około 320 milionów.**

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).